

részlete feküdt, mellette egy 80 cm hosszú, markolatánál és végénél díszített ezüstlemezzel borított kard, díszített ezüstcsat, vas-, és bronzcsat, díszített ezüstlemez-ből készült törhüvely darabja, arany Gratianus érem és egy nyílhegy. Az omladék alatt bizonyos helyeken (úgy tűnik, hogy eredetileg egy-egy helyre lerakott) nagy mennyiségű átizzott növényi magot találtunk. Az, hogy ez az épületrész kapcsolódott-e közvetlenül a nagy épületünkhöz, vagy egy különálló épület (horreum), a következő évi feltárás során dőlhet el.

Az udvar déli oldalán is tovább haladtunk a feltárással. Ezt a szakaszt már annyira elszántották, hogy a 4. századi járósínt sem maradt meg. Egy-egy szakaszon kőomlások utalnak kisebb épületmaradványokra, koruk azonban nem azonosítható. Egy ló-, és két kutyacsontváz, valamint a nyugati oldalon, a már korábban feltárt kora császárkori épület újabb szakasza (rajta egy késő római tömegsírral) került elő.

A nyugati traktusban ismét kinyitottuk az épületrész egy 2000-ben feltárt szakaszát, hogy kiemeljük a peristylumban visszatakart falfestményeket. Körülbelül 80 négyzetméternyi, kisebb-nagyobb felületekben lezuhant, több rétegben fekvő, geometrikus és növényi díszítésű freskót emeltünk ki. A padló itt is, úgy, ahogy a peristylum többi részén agyag, vékony terrazzo réteggel, melyre valószínűleg márvány-, vagy kőlapot helyeztek. A nyugati homlokzat pillérsorából újabb pillérek kerültek elő, több helyiség, néhol a megmaradt terrazzo padlóval. A padlószint ezen a szakaszon a talajfelszíntől alig 10 cm-re volt. Itt, ahogy az épület többi részén is, padlófelújítást, épületbővítést, átépítést figyelhettünk meg. A padlószintről előkerült érmek alátámasztják korábbi megállapításunkat, hogy a 4. sz. utolsó negyedében, vagy végén az épület tűz által pusztult el.

Az északi traktusban több őskori, az udvaron két középkori gödröt tártunk fel.

Munkatárs: ifj. Bóna István. Az ásatáson részt vett Prander Péter régész, Boruzs Katalin, Csirke Orsolya, Lantos Balázs, Sebők Bernadett egyetemi hallgató.

NÁDORFI GABRIELLA

243. Szabadhidvég, Pusztavár

(Fejér megye) Ó

2000. november és december hónapban a Kulturális Örökségvédelmi Igazgatóság megbízása alapján öt napi munkával felmértem az őskori földvárat. A sáncon belüli terület teljes egészében szántóföld. A mérés idején az egész terület már magasra nőtt, őszi vetésű repce borította, ezért a belső területet akkor nem lehetett mérni. A mérés ekkor magára a sáncre, a domb külső oldalára és a külső terepre korlátozódott. A megszerkesztett térképen a belső területen az 1:10000 méretarányú topográfiai térképről vettem át két szintvonalat, hogy valami utalás legyen a belső terület domborzati viszonyaira. Ezeket az átvett szintvonalakat azonban nem lehetett összekötni az általunk megszerkesztett szintvonalakkal.

2001. július 28-án végeztem el a földvár belső területének a felmérését, az előző évi főpontokból kiindulva. A szerkesztésnél a mostani szintvonalakat összekötöttem a tavaly felmért szintvonalakkal. A belső terület kissé kidomborodik, két kiemelkedő részre oszlik, ezek közül a DK-re eső, nagyobbik rész alig 1 m-rel magasabb.

Miklós Zsuzsa révén közben egy légi felvételt kaptam a Pusztavárról, amely 1953–54 körül készült (MTA Régészeti Intézete R.75.349.). Ezen egy árok és egy sánc határozott vonala látszik, amely az ÉK-i oldalon erdővel borított árkából indul, erősen görbülő ívben halad át a belső területen és a Ny-i peremig tart. Ez a sánc a belső terület ÉNy-i részét választja le, amely az egész területnek kb. egyharmada. A légi felvétel szerint az árok a belső sánc D-i, DK-i oldalán volt, tehát DK-re eső, nagyobbik belső terület felőli védekezést jelentette.

Ebből az árokból és sánctól ma már semmi sem látszik, teljesen összeszántották. Az ÉK-i oldal erdővel borított árka és annak Ny-i oldalán lévő emelkedés (sánc?) még mutatja a védővonal elejét. Csak legalább 50–70 m hosszú kutatóárokkal lehetne az egykori sánc és árok metszetét megállapítani. A két elkülönülő rész időbeli kapcsolatára csak ásatással lehetne adatokat kapni.

Munkatárs: Terei György.

NOVÁKI GYULA

244. Szabadszentkirály határa

(Baranya megye) Rő

Az M6-56 gyorsforgalmi út tervezett nyomvonalának Baranya megyei szakaszán két részletben, 2001. április 10.–május 11. és október 8–18. között végeztünk terepbejárást. A területet a nyomvonalon 100-100 méteres sávban jártuk be, illetve adott esetben a lelőhely teljes kiterjedését meghatároztuk. A kijelölt terület 77,9%-át sikerült bejárni, a többi rész erdő, mocsár, gyepterület miatt járhatatlan volt.

A vízjárta mocsaras árok K-i oldalán, az árok és a Horváth-tanyához vezető út közötti magaslaton római kori telepnyomot találtunk (48. lh.).

A leletek a Janus Pannonius Múzeum gyűjteményébe kerültek.

KÁRPÁTI GÁBOR

245. Szárazd, Gerenyás

(Tolna megye) Ó, Kö

2001-ben a Tolna megye őskori és középkori várai című kutatási program keretében folytattam a légi felderítéseket, terepbejárásokat. A munkához a Nemzeti Kulturális Alapprogram, az OTKA és az Ócsényi Repülőklub nyújtott anyagi segítséget.

A falutól É-ra, a Kapos déli partján, az ártérből kiemelkedő dombon található a középkori földvár. A már több alkalommal légi fotózott lelőhelyet 2001-ben